

Racek, Jan

Poznámky k obrazovým přílohám

In: Racek, Jan. *Kryštof Harant z Polžic a jeho doba. I. díl, Doba, prostředí a situace*. Brno: Universita J.E. Purkyně, 1970, pp. 168-171

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/120324>

Access Date: 23. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

POZNÁMKY K OBRAZOVÝM PŘÍLOHÁM

1. (Frontispice) Portrét Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdružic (1564—1621). Kreslil a rytl Aegidius Sadeler (1570—1629). Z Harantova cestopisu *Putování aneb Cesta z království Českého* atd. Vytiskáno ve Starém Městě Pražském u dědice M. Daniele Adama z Vele-slavína 1608. Brno, Univ. knihovna, sign.: A II M d 4.
2. Mapa Evropy. Rytina z první poloviny 17. století. Z díla: Joannes Philippus Abelinus, *Theatrum Europaeum* (Frankfurt a. M. 1662). Ryl Matthäus Merian starší (1593—1650). První vydání Abelinova spisu vyšlo v l. 1633—1635. Brno, Univ. knihovna, sign.: ST 3—15.
3. Kolorovaný portrét Jacoba Handla-Galluse v díle *Quartus tomus Musici operis harmonia-rum*. Tenor. Praegae, Typis Georgii Nigrini, Anno MDXC. Portrét je na foliu 9a. Brno, hudebně hist. oddělení Moravského muzea, sign.: A 20.530.
4. Titulní strana z díla: Jacobus Handl (Gallus), *Quartus tomus Musici operis harmoniarum quatuor, quinque, sex, octo et plurium vocum, quae ex sancto catholicae ecclesiae usu ita sunt dispositae...* Quinta vox. Praegae, Typis Georgii Nigrini, Anno MDXC. Brno, hu-debně hist. oddělení Moravského muzea, sign.: A 20.530.
5. Titulní strana z díla: Horatio Vecchi da Modena, *Più e diversi madrigali e canzonette à 5. 6. 7. 8. 9. et 10. voci, per avanti separatamente iti in luce, et ora insieme raccolti*. Basso. In Norimbergo, nella stamperia delli Gerlachii, MDXCIII. Brno, hudebně hist. oddělení Moravského muzea, sign.: A 369.
6. Titulní strana z díla: Jacobus Regnard, *Missae sacrae ad imitationem selectissimarum canti-onum suavissima harmonia a quinque, sex et octo vocibus...* Sexta vox. Apud Wolfgangum Richterum, impensis Nicolai Steinli, bibliopol. et notarii publ. MDCII. Brno, hudebně hist. oddělení Moravského muzea, sign.: A 20.531.
7. Titulní strana z díla: Orlando di Lasso, *Magnum opus musicum...* *Complectens omnes cantiones quas motetas vulgo vocant...* II. III. IV. V. VII. VIII. IX. XII. *vocum*. Bassus. Monachii, ex typographia Nicolai Henrici MDCIV. Brno, hudebně hist. oddělení Moravského muzea, sign.: A 20.527.
8. Mapa Čech. Rytina ze 17. století. Ze sbírky map a rytin Balthasara Ferdinanda Molla (1717—1771), rakouského rytce a sochaře. Brno, Univ. knihovna, sign.: G F XX 17.
9. Pohled na část Pražského Nového Města a Vyšehrad, detail z prospektu 1601. Dřevoryt Jana Willenberga z díla Bartoloměje Paprockého z Hlohoh, *Diadochus*. U dědiců Jana Šumana, Staré Město Pražské 1602. Na 5. a 6. straně oddílu *O počátku a dávnověkosti měst v království Českém*. Praha, knihovna Národního muzea.
10. Pohled na horní část Pražského Nového Města. Kresbu pro pohled narýsoval císařský vyšivač Philipp van den Bosch, usedlý v Praze od roku 1604. Detail z tzv. prospektu Aegidia Sadelera, poprvé vydaný roku 1606. Ryl Johann Wechter. Praha, knihovna Národního muzea.
11. Pohled na pražskou Letnou, část Malé Strany a Starého Města. Kresbu narýsoval císařský vyšivač Philipp van den Bosch, usedlý v Praze od roku 1604. Detail z tzv. prospektu Aegidia Sadelera, poprvé vydaný roku 1606. Ryl Johann Wechter. Praha, knihovna Národního muzea.
12. Ukázka italské renesanční architektury v Praze. Celkový pohled na letohrádek Belvedere (Letohrádek královny Anny) v Praze. Budovu postavil za vedení Jana Spatia kameník

- Paolo della Stella, který působil v Praze od r. 1538. Patrovou nástavbu dokončil v l. 1560 až 1567 královský stavitel Bonifác Wohlmüt, původem z Kostnice. Z archívu Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody v Praze. Fotografoval Vladimír Fyman.
13. Ukázka renesanční architektury v Čechách. Arkádový dvůr státního zámku v Opočně, okres Rychnov nad Kněžnou. Jihovýchodní část nádvoří. Zámek byl postaven v l. 1560–67. Původně byl v majetku rodiny Trčků z Lipy. Z archívu Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody. Fotografoval Vladimír Fyman.
 14. Ukázka pozdní italské renesanční architektury na Moravě. Arkádový dvůr státního zámku v Bučovicích. Tuto nejkrásnější moravskou renesanční zámeckou budovu postavil v l. 1567 až 82 italský architekt Pietro Ferrabosco di Lugano (Lagno) pro Jana Šemberu Černo-horského z Boskovic. Z archívu Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody v Praze. Fotografoval Cestmír Šíla.
 15. Portrét císaře Rudolfa II. (1576–1611). Z díla Joannes Philippus Abelinus, *Theatrum Europaeum* (Frankfurt a. M. 1662). Ryl Matthäus Merian starší. První vydání Abelinova spisu vyšlo v l. 1633–1635. Brno, Univ. knihovna, sign.: ST 3–15.
 16. Octavius de Strada (1550– před r. 1615); symboly císaře Rudola II. z díla: *Simbola | Romanorum Imperatorum | occidentis et orientis regumque His | paniarum Galliarum, Anglorum, Scotorum, Lusitanorum | utriusque Siciliae, Hieruselimitarum, Hungarorum, Bohemorum | Pollonorum, Daniarum, Suevorum, Navarrorum etc. | Per Octavium de Strada, civem Romanum | S. Caes. Mti Nobilem Aulicum*. Brno, Univ. knihovna, sign: Mk 51, rukopis z bývalé Ditrichštejnské knihovny v Mikulově, sign. I, 215.
 17. Ukázka z obrazové galerie Pražského hradu. Petrus Paulus Rubens (1577–1640), *Shromáždění olympských bohů*. Obraz vznikl asi roku 1602. Olej na plátně, 204×379 cm. Inv. čís. O 102. Katalog hradní obrazárny (Neumann), čís. 52. Fotografoval Prokop Paul.
 18. Ukázka z obrazové galerie Pražského hradu. Cornelius van Haarlem (1562–1638), *Bacchanales* (Hostina lásky). Obraz vznikl asi kolem roku 1600. Tempera na dřevě, 36,2×27,3 cm, Inv. čís. O 232. Katalog hradní obrazárny (Neumann), čís. 20. Fotografoval Prokop Paul.
 19. Ukázka z obrazové galerie Pražského hradu. Oratio Gentileschi-Lomi (asi 1565–1647), *Vítězný amor*. Obraz vznikl asi v prvním desetiletí 17. století. Olej na plátně, 170×103 cm. Inv. čís. O 107. Katalog hradní obrazárny (Neumann) čís. 30. Fotografoval Prokop Paul.
 20. Bartoloměj Paprocký z Hlohoh (1540–1614), *Zrcadlo slavného markrabství moravského*. Olomouiti, excussum apud haeredes Milichthaleri 1593. Titulní strana. Brno, Univ. knihovna, sign.: St 3-6211.
 21. Pierandreo Matthioli (1500–1577), *Herbář aneb Bylinář. Tlačeno v Starém Městě Pražském* u Daniela Adama z Velešlavina 1596. Tit. strana. Brno, Univ. knihovna, sign.: St-23311.
 22. Václav Budovec z Budova (1551–1621), *Antialkoran, to jest mocní a nepřemožení důvodové toho, že Alkoran turecký z ďábla pošel . . .* Vytiskeno ve Starém Městě Pražském v impresi Šumanské v domě, jenž slove u Červeného jelena 1614. Titulní strana. Brno, Univ. knihovna sign.: ST 1 - 24969.
 23. Jakub Kunvaldský (1528– asi 1578), *Kancionál český, jenž jest kniha písní duchovních*. Vytiskeno v Olomouci u Jana Olivetského 1576. Titulní strana. Brno, Státní archív, sign.: G 21/St II-107.
 24. Portrét Jakuba Kunvaldského (1528– asi 1578) ve věku 48 let z jeho *Kancionálu českého, jenž jest kniha písní duchovních*. Olomouc 1576. Kunvaldský byl český bratrský duchovní učitel, utrakvistický farář v Pterově (1565–1570) a luterský farář ve Starém Jičíně (1571–1578).
 25. Portrét Václava Miřinského (rodem z Moravy, zemřel asi 1492) z jeho *Kancionálu velmi starého a pěkného*. Bez místa vydání (Praha?) a udání tiskaře, 1590. Praha, knihovna Národního muzea, sign.: 24 C 6.
 26. Tobiáš Závorka Lipenský (nar. na počátku 1555 v Lipníku n. B., zemřel před 1614 v Doub-ravníku), *Zpívání pohřební staré i nové*. Vytiskeno ve Starém Městě Pražském u Jiřika Nigrina 1592. Titulní strana. Praha, knihovna Národního muzea, sign.: 27 D 12.
 27. Šimon Lomnický z Budče (nar. 1552 v Lomnici n. Lužnici, zemřel kolem 1624?), *Kancionál aneb Písně nové historické*. Vytiskeno u Jiřika Nigrina v Praze roku 1595. Titulní strana. Brno, Univ. knihovna, sign.: St 2 - 23375.
 28. Jiří Strejc (nar. 1536 v Zábřehu, zemřel 1599 v Židlochovicích na Moravě), *Žalmové neb Zpěvové svatého Davida*. Vytiskeno v Kralicích v tiskárně Českých bratří roku 1598. Titulní strana. První vydání vyšlo tamtéž roku 1587. Brno, Univ. knihovna, sign.: ST 1 - 454460.
 29. *Žalmové, to jest Zpěvové svatého Davida* (žaltář z Písní duchovních evangelických). V Krali-

- cích, vytištěno v tiskárně Českých bratří 1615. Titulní strana. Brno, Univ. knihovna, sign. ST 3 - 50.605.
30. Literáti při zpěvu. V popředí hráč na kontrabas. Z rovátního kancionálu sedčlanského. Kancionál byl pořízen nákladem a péčí Jakuba Krčína ze Sedčlan (asi 1535—1604). Praha, Národní muzeum, hudební oddělení, stará sign.: C 4 537.
 31. Literátský kúr při zpěvu. Na titulní straně kancionálu Jana Roha, *Pisně chval božských*. Vytisťeno ve Starém Městě Pražském u Pavla Severýna z Kapi Hory roku 1541. Dřevoryt. Brno, Státní archiv, sign.: G 21/St. II-150.
 32. Literátské bratrstvo při zpěvu. Na titulní straně kancionálu *Pisně chval božských* (tzv. kancionál šamotulský). Vytisťeno v Šamotulech u Alexandra Aujezdeckého roku 1561. Dřevoryt. Kancionál byl vytištěn redakcí Černého, Blahoslava a Šturma. Brno, Státní archiv, sign.: G 21/St. II-179.
 33. Literátské bratrstvo při zpěvu. Na titulní straně kancionálu *Pisně duchovní evangelické*... Vytisťeno v Ivančicích od Václava Solína a pomocníků jeho pod zpracováním bratra Jana Blahoslava 1562—1564. Dřevoryt. Brno, Univ. knihovna, sign.: ST 2 - 458.472 (neúplně).
 34. Vyobrazení literátů prachatických při zpěvu v kostele z roku 1604. *In Effigiem Amplissimi Chori Prachaticensis*.
 35. Ukázka české chorální rombické notace v kutnohorském graduále z roku 1471. Praha, Univ. knihovna, sign.: XXIII A 2.
 36. Ukázka české chorální rombické notace v malostránském graduále z roku 1573. Praha, Univ. knihovna, sign.: XVII A 3.
 37. Ukázka české menzurální notace na pětlinkovém notačním systému z benešovského kancionálu z roku 1576. Praha, archiv Státní konservatoře hudby, depositum Městského archívu v Praze, bez sign.
 38. Autoportrét miniaturisty Matouše Radouše (zemřel 1631) z rovátní knihy královéhradecké. Na obrázku je zpodobněn Matouš Radouš s písarským náčiním při práci na iluminovaném kancionále v dílně miniaturisty Matyáše Litoměřického (zemřel 1599 v Hradci Králové). V pozadí obrazu vpravo je portrét skladatele Jiřího Rychnovského (asi 1545—1616).
 39. Ukázka miniatury z *Franusova kancionálu* z roku 1505. *Introit „Cibavit“* o Božím těle. Iničiála C s obrazem Krista při poslední večeři Páně. Hradec Králové, Městské muzeum, sign.: II - A 6, B 1.
 40. Ukázka miniatury z křížovnického graduálu z roku 1557. Iničiála D s obrazem Panny Marie, sv. Josefa a narozeného Ježíše. (*„Dítě narodilo se jest nám.“*) Miniaturu zhotovil Fabian Puler (asi kolem 1520, po roce 1565).
 41. Ukázka českého iluminátorského umění a české chorální rombické notace z dvoudílného rakovnického kancionálu J. Rejčkové z let 1594—1596.
 42. Johannes Campanus Vodnianus, *Sacrarum odorum libri duo*. Francofurti ad Moenum. Excudebat Erasmus Kempfer, Impensis Godefridi Tampachii. Anno 1618. Titulní strana. Brno, hud. historické oddělení Moravského muzea, sign.: D 112.
 43. Ukázka tištěné menzurální notace ze sbírky italských doprovázených monodií, které vydal Angelico Paitto pod názvem *Canoro pianto* u tiskaře Bartholomea Magni v Benátkách roku 1613. Ukázka monodie Isidora Abbonda *„Deh, chi potria mai dire“*. Ze sborníku vzácných tisků italské doprovázené monodie, který si pořídil roku 1612 Franciscus Godefridus Troilus à Lessoth, císařský rada Rudolfa II. v Praze. Praha, Univ. knihovna, sign.: 11 B 41.
 44. Ukázka titulní strany italského hudebního tisku vokálních skladeb s instrumentálním doprovodem *Strali d'amore*, které napsal Giovanni Boschetto Boschetti a vydal u tiskaře Giacomu Vincentiho v Benátkách roku 1618. Ze sborníku vzácných tisků italské doprovázené monodie, který si pořídil roku 1612 Franciscus Godefridus Troilus à Lessoth, císařský rada Rudolfa II. v Praze. Praha, Univ. knihovna, sign.: 11 B 41.
 45. Ukázka renesanční architektury v Čechách. Pohled na druhé nádvoří horního traktu státního zámku v Českém Krumlově s renesančními malbami a portálem z roku 1577. Z archívu Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody. Fotografoval Vladimír Hyhlík.
 46. Ukázka renesanční architektury v Čechách. Pohled na severní křídlo vnitřního nádvoří státního zámku v Třeboni. Původní renesanční výstavba v úpravě z konce 18. století. Z archívu Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody. Fotografoval V. Obereigner.
 47. Hudební nástroje 16. století. Dřevoryt Hanse Burgkmaira (1473—1531) z cyklu *„Triumfální průvod císaře Maxmiliána I“* (*„Kayser Maximilians I. Triumph“*). Cyklus vznikl v letech 1512 až 1518. Je deponován ve Státní grafické sbírce v Mnichově (Staatliche Graphische Sammlung). Na dřevorytu jsou vyobrazeny (zleva do prava) tyto nástroje: viola da gamba, harfa, viola da braccio, loutna tenorová a altová, vzdušnicové šalmaje a jednoruká flétna s bubnem.

48. Hudební nástroje 16. století. Dřevoryt Hanse Burgkmaira (1473–1531) z cyklu „*Triumfální průvod císaře Maxmiliána I.*“ („*Kayser Maximilians I. Triumph*“). Cyklus vznikl v letech 1512 až 1518. Je deponován ve Státní grafické sbírce v Mnichově. (Staatliche Graphische Sammlung). Na dřevorytu jsou vyobrazeny (zleva do prava) tyto nástroje: pozoun, pumorty a zakřivené rohy.
49. Hudební nástroje 16. století. Dřevoryt Hanse Burgkmaira (1473–1531) zobrazující císaře Maxmiliána I. mezi hudebníky („*Kayser Maximilian I. unter Musikern*“). Tento list je součástí alegorické biografie „*Der Weisskunig*“, která byla započata r. 1505 a dokončena r. 1516. První tištěné vydání se 118 dřevoryty vyšlo teprve až r. 1775. Dřevoryt je deponován v Österreichische Nationalbibliothek ve Vídni (Cod. 3032, fol. 142v). Na levé straně dřevorytu jsou vyobrazení čtyři zpěváci s notami, nad nimi je hráč na cink. Dole vlevo je portativ, uprostřed je hráč na harfu. Na pravé straně leží na stole clavichord nebo spinet, housle, flétna, cinky, pod stolem trumšejt, pozoun, loutna, buben a kotel (tympán).
50. Ukázka renesanční architektury na Moravě. Pohled na arkádový dvůr státního zámku ve Velkých Losinách v okrese šumperském. Snímek z jižní strany. Zámek byl postaven v letech 1569–1589. V rudolfínské době patřil Žerotínům, později Lichtenštejnům. Z archávu Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody. Fotografoval Čestmír Šíla.

